

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

گریش آیاں منتخب زندگی باز

فرآیند پژوهشی
process research

فهرست *

* مطالب

مقدمه

نهضت «زندگی با آیه‌ها» با آرمان ایجاد جامعه قرآنی

هدف: بلاغ مبین آیات منتخب قرآن کریم

پژوهش «گزینش آیات منتخب مورد نیاز جامعه»

پیشینه پژوهش

فرآیند پژوهش

۱. تمام خوانی قرآن کریم
۲. بررسی روایات اهل بیت علیهم السلام
۳. بررسی نظرات اندیشمندان قرآنی
۴. آیات بازتاب یافته درادب و فرهنگ فارسی
۵. آیات مأنوس در اذهان جامعه
۶. تجمعیع و نتیجه گیری

زندگی با آیه‌ها در یک نگاه

موسن را بینید

سورة مباركة ابراهيم آية ۱: [این] کتابی است که آن را برتو نازل کردیم تا مردم را به اجازه پیور دگارشان از تاریک‌ها [جهل، گمراهی و طفیان] به سوی روشنایی [معرفت، عدالت و ایمان و در حقیقت] به سوی راه [خدای] نوانای شکست ناپذیر و ستوده بیرون اوری.

مقدمه *

قرآن کریم یگانه کتاب هدایت الهی است که زمان و مکان در هدایت او دخلی نداشته و سفره نعمتش برای آحاد بشر گسترشده شده است. این کتاب عظیم در معرفی خود می‌فرماید:

«کَاتِبُ أَنْزَلَنَا إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ يَأْذِنَ رَبَّهِمْ إِلَى صَرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ؛»
استفاده از این نعمت بی کران، جهت نیل به سعادت دنیا و آخرت ضروری است.
لایه‌های استفاده از این کتاب الهی به حسب موافق و سطوح افراد، متفاوت بوده و برای تک تک افراد قابل استفاده است.

خلاصه‌گری که امروزه در جامعه محسوس بوده و سبب مشکلات بسیاری شده است، دوری آحاد مردم از این کتاب الهی و معارف ناب او است. این خلاصه باعث شده تا دشمنان جامعه اسلامی با هدف قرار دادن فکر و تحلیل مومین و مخصوصاً قشر جوان، دروغ پراکنی کرده و حق را به صورت وارونه نمایش دهند.
بر این اساس امروزه تبیین و ترویج معارف ناب قرآنی که از منبعی وحیانی سرچشمه گرفته و جذابیتی بی نظیر دارد برای عموم مردم و مخصوصاً مومین، از اوجب واجبات است. امری که سالیانی است مقام معظم رهبری با کلیدوازه «جهاد تبیین» به دنبال تحقق آن هستند.

* نهضت «زندگی با آیه‌ها» با آرمان ایجاد جامعه قرآنی

زندگی با آیه‌ها نهضتی است که با همدلی، همراهی، همفکری و مشارکت همه ظرفیت‌های مردمی و حاکمیتی به دنبال قرآنی شدن جامعه است. جامعه‌ای که عموم افراد آن، نسبت به آیات مورد نیاز امروز نهضت اسلامی، تلقی صحیح پیدا می‌کنند؛ به گونه‌ای که اگر بخواهند، بتوانند زندگی خود را با آیات قرآن تطبیق دهند.

* هدف؛ پlague میین آیات منتخب قرآن کریم

تبیین مؤثر و گسترده آیات منتخب قرآن کریم ناظر به موضوعات کاربردی و مورد نیاز امروز نهضت اسلامی در درگیری با جبهه مقابل، برای عموم افراد جامعه، خصوصاً دانش آموزان، متناسب با نیاز و سلیقه مخاطب

پژوهش «گزینش آیات مورد نیاز جامعه*

در پژوهش «گزینش آیات منتخب زندگی با آیه‌ها» که توسط حدوداً ۷۰ پژوهشگر، با راهنمای ۲۵ استاد در ۱۱ اکارگروه و در مدت ۹ ماه انجام گرفت، سعی شده آیاتی که برای عموم مردم قابل فهم بوده و در عین حال کاربردی و مبتلا به است، با روش علمی جدا شده و در قالب نظامی کارآمد عرضه شود. لازم به ذکر است که این مهم در سال‌های متمادی، مطالبه مقام معظم رهبری از آحاد مردم و مسئولان امر بوده و در فرمایشات ایشان بسیار پربراسامد است. از جمله می‌توان به این کلام ایشان اشاره کرد:

«ما از قرآن دوریم؛ ما از قرآن بیگانه‌ایم؛ ما با مفاهیم قرآن ناآشناییم؛ باید کاری کنیم؛ ... برای اینکه این مفاهیم مورد عمل قرار بگیرد و تحقیق پیدا کند، اول باید این مفاهیم را جزو بیانات افکار جامعه‌ی اسلامی قرار داد ... ما در این مرحله هنوز مشکل داریم؛ باید کاری بکنیم که این مفاهیم در جامعه‌ی اسلامی تبدیل بشود به مسلمات فکری، به رایج‌ترین افکار مشترک بین همه‌ی قشرهای مردم؛ ... آن قدر تکرار بشود، آن قدر کار بشود، آن قدر درباره‌اش تحقیق بشود، آن قدر بنویسند، آن قدر شعراء و ادباء و هنرمندان درباره‌ی آن کارهای بکنند که اینها بشود جزو واضحات و بیانات جامعه اسلامی؛ البته این نشدنی نیست، دور از دسترس هم نیست، خیال نکنند که حالا این کارها را اگر بخواهیم بکنیم، صد سال طول می‌کشد؛ نه، اگر اهل دل و اهل دین همت بکنند، این کارها خیلی زود تحقق پیدا می‌کند؛ باشد این جور دنبال قرآن رفت».١

پیشینه پژوهش

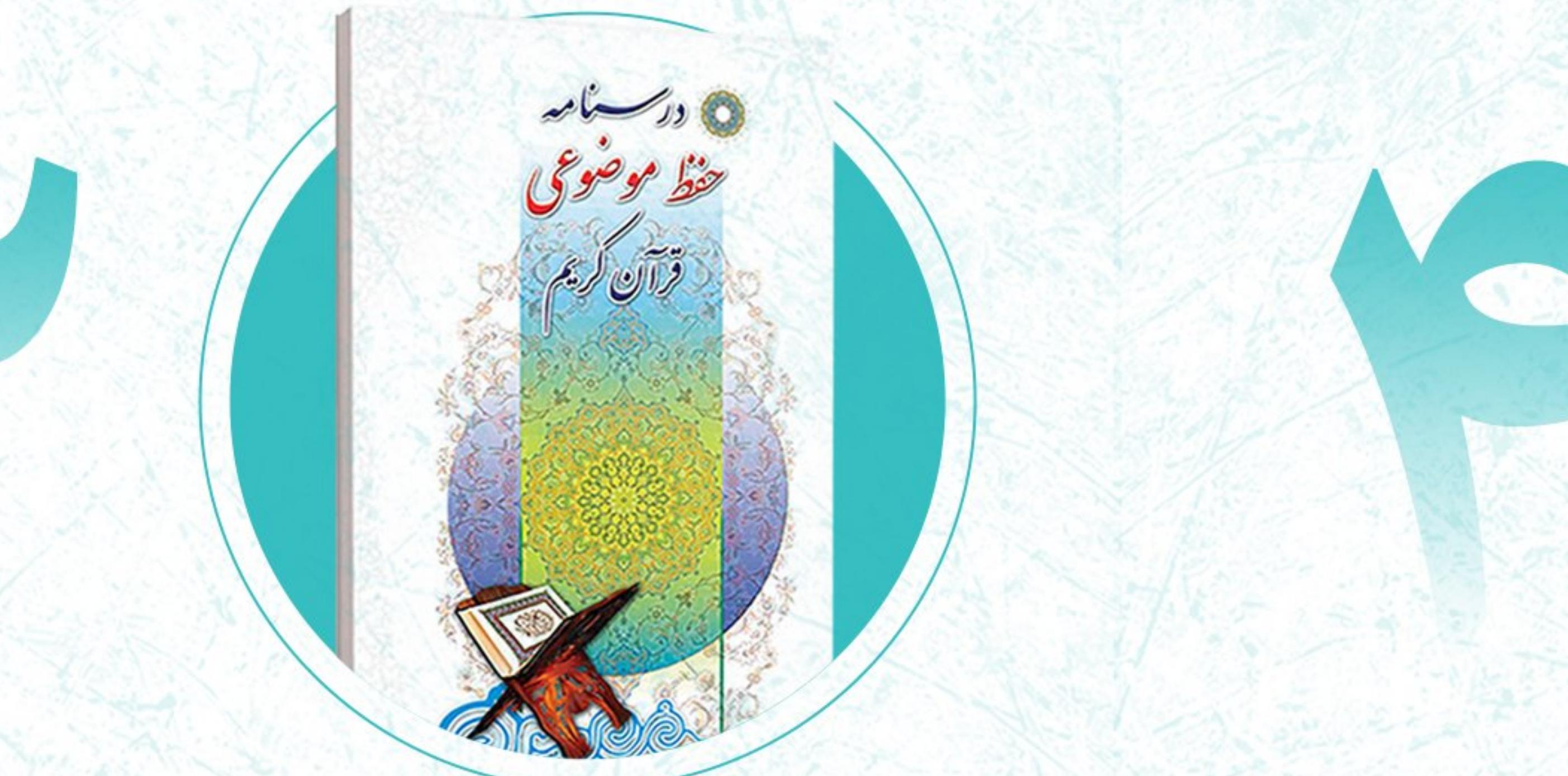
در سال‌های پس از انقلاب اسلامی، افراد و مؤسسات بسیاری با دغدغه فرهنگ‌سازی آیات قرآنی دست به پژوهش و اقدام در این زمینه زده‌اند. از کتب نگاشته شده در حفظ موضوعی تا مقالات متعددی که در این زمینه در دسترس است، برخی مخاطب عمومی و برخی مخاطبی خاص مانند نوجوانان را هدف قرار داده‌اند. در ادامه فقط به چند نمونه از کتب و مقالاتی که در این زمینه نگاشته شده اشاره می‌شود:

«درسنامه حفظ موضوعی
قرآن کریم»
نویسنده: سید مهدی هاشمی،
سید مصطفی حسینی
و علی قاسمی، تحت اشراف
علمی استاد حاج ابوالقاسم

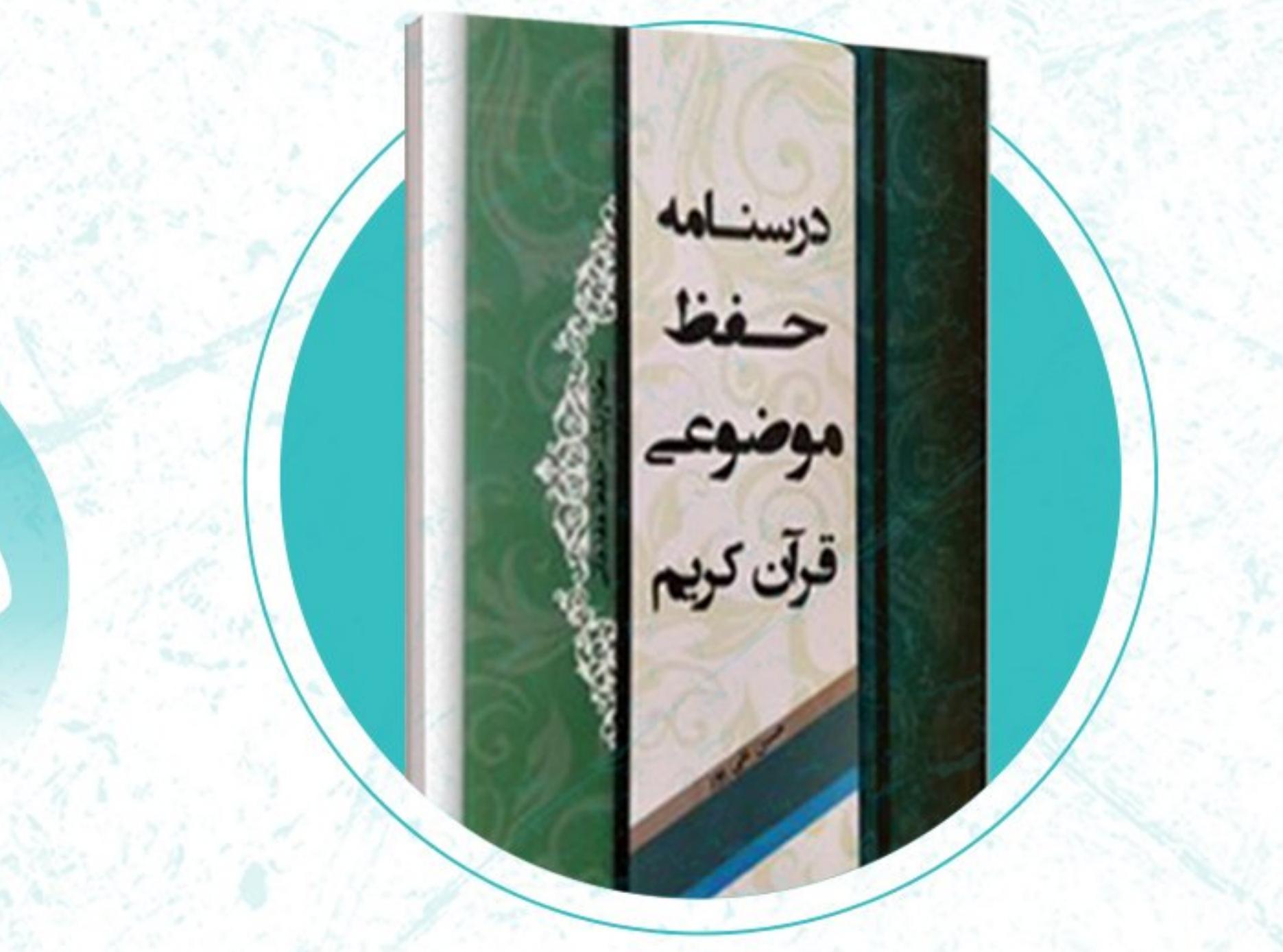
«هرروز با قرآن و عترت»
نویسنده: محمد حاج ابوالقاسم،
سید مهدی هاشمی، سید مصطفی
حسینی و علمی قاسمی.

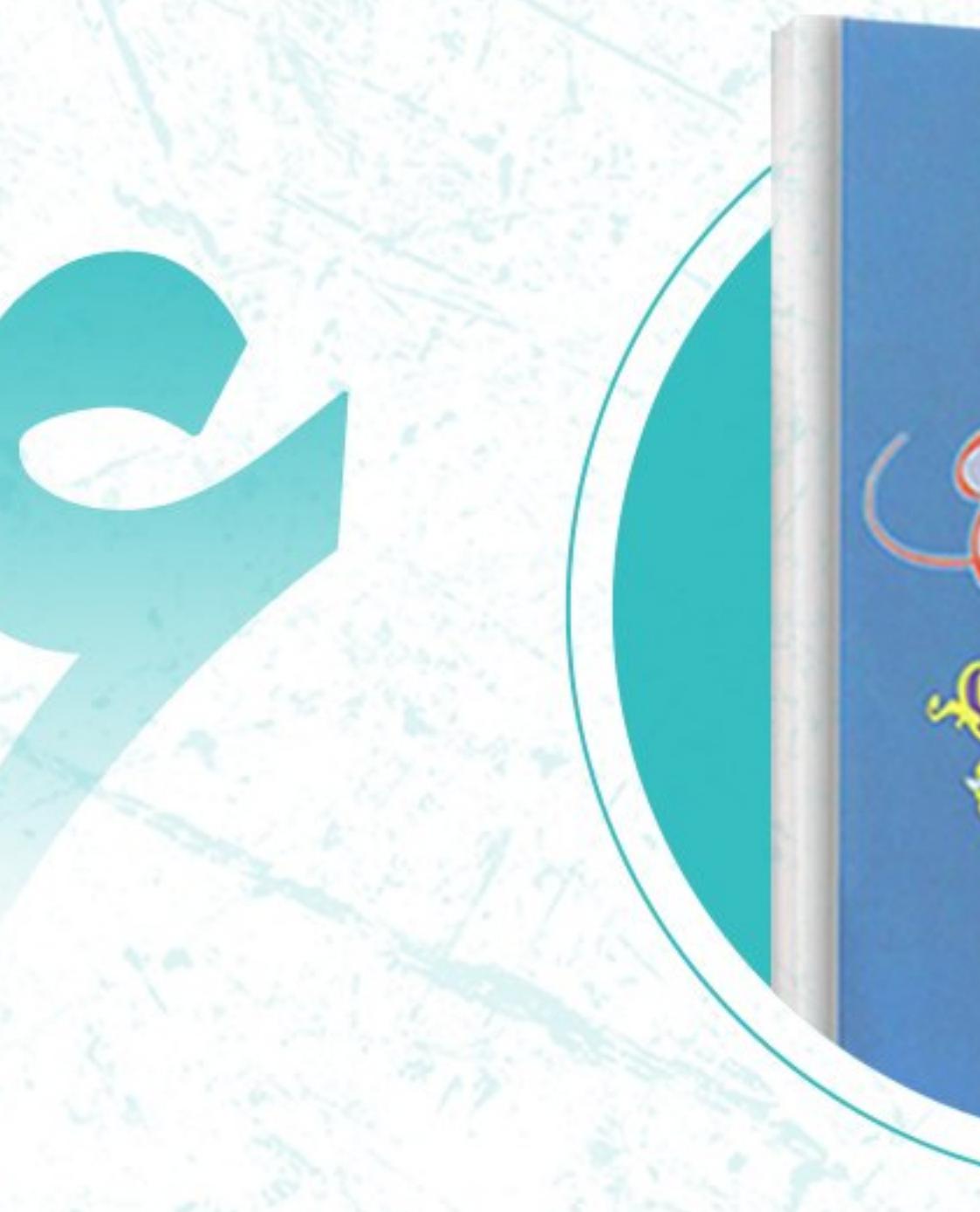
«درسنامه حفظ
موضوعی قرآن کریم»
نویسنده: سید ابوالفضل
حکیمی و مؤذن.

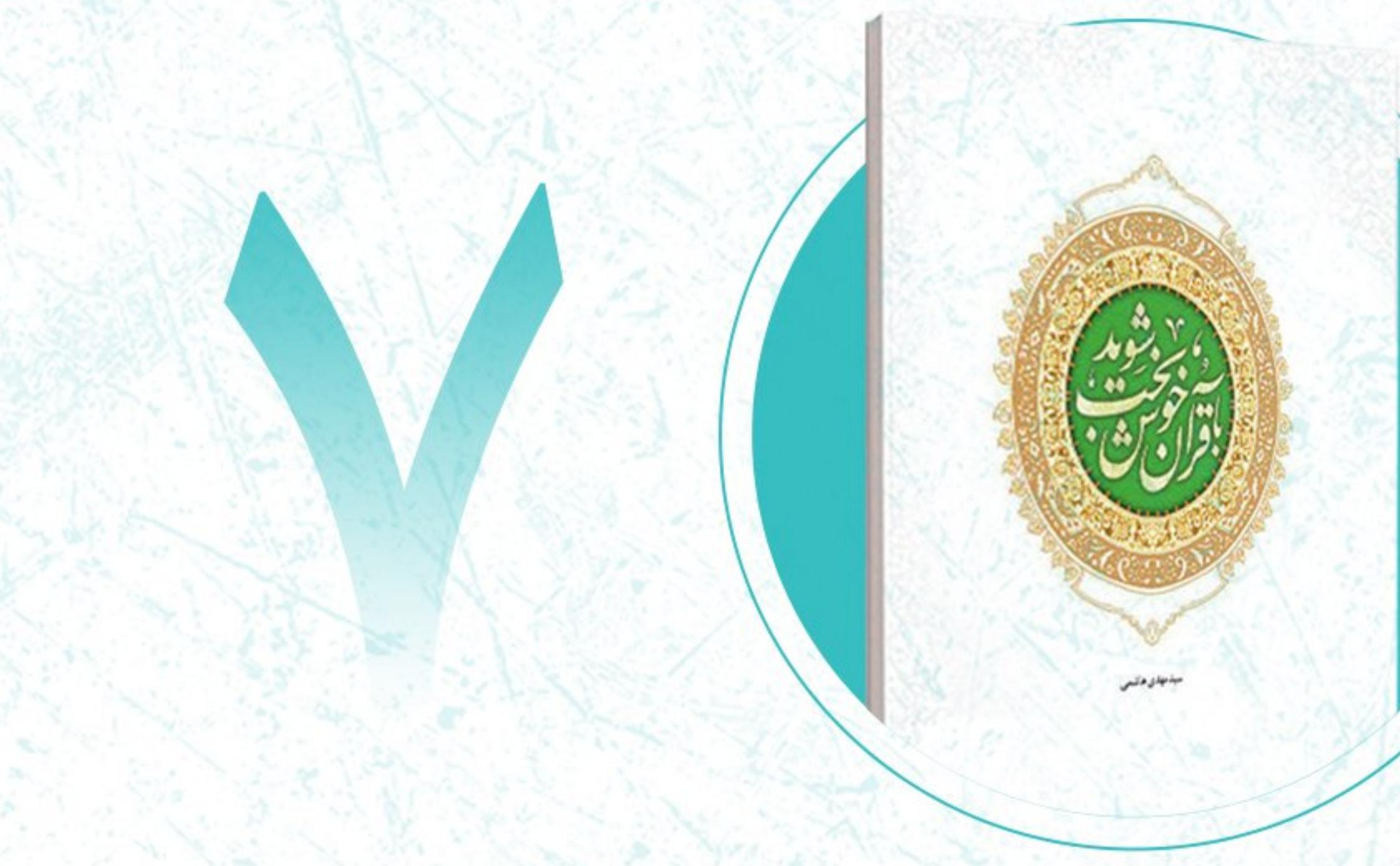
«مسافران آسمان»
نویسنده: سید مهدی هاشمی.

«درسنامه حفظ
موضوعی قرآن کریم»
نویسنده: حسین تقی پور

«درسنامه حفظ
موضوعی قرآن کریم»
نویسنده: حسین افتخاریان

«با قرآن خوشبخت شوید»
نویسنده: سید مهدی هاشمی

برای دستیابی به آیات کاربردی قرآن کریم که از
اهمیت ویژه‌ای در نظام اندیشه اسلامی برخوردار
هستند، فرآیندی پیچیده در مراحل مختلف
طی شده که در ادامه به آن اشاره می‌شود:

تمام خوانی قرآن کریم

بررسی روایات اهل بیت علیهم السلام

بررسی نظرات اندیشمندان قرآنی

فرآیند پژوهش

۱

آیات بازتاب یافته در ادب و فرهنگ فارسی

۲

آیات مأوس در اذهان جامعه

۳

تجمعی و نتیجه‌گیری

۱. تمام خوانی قرآن کریم*

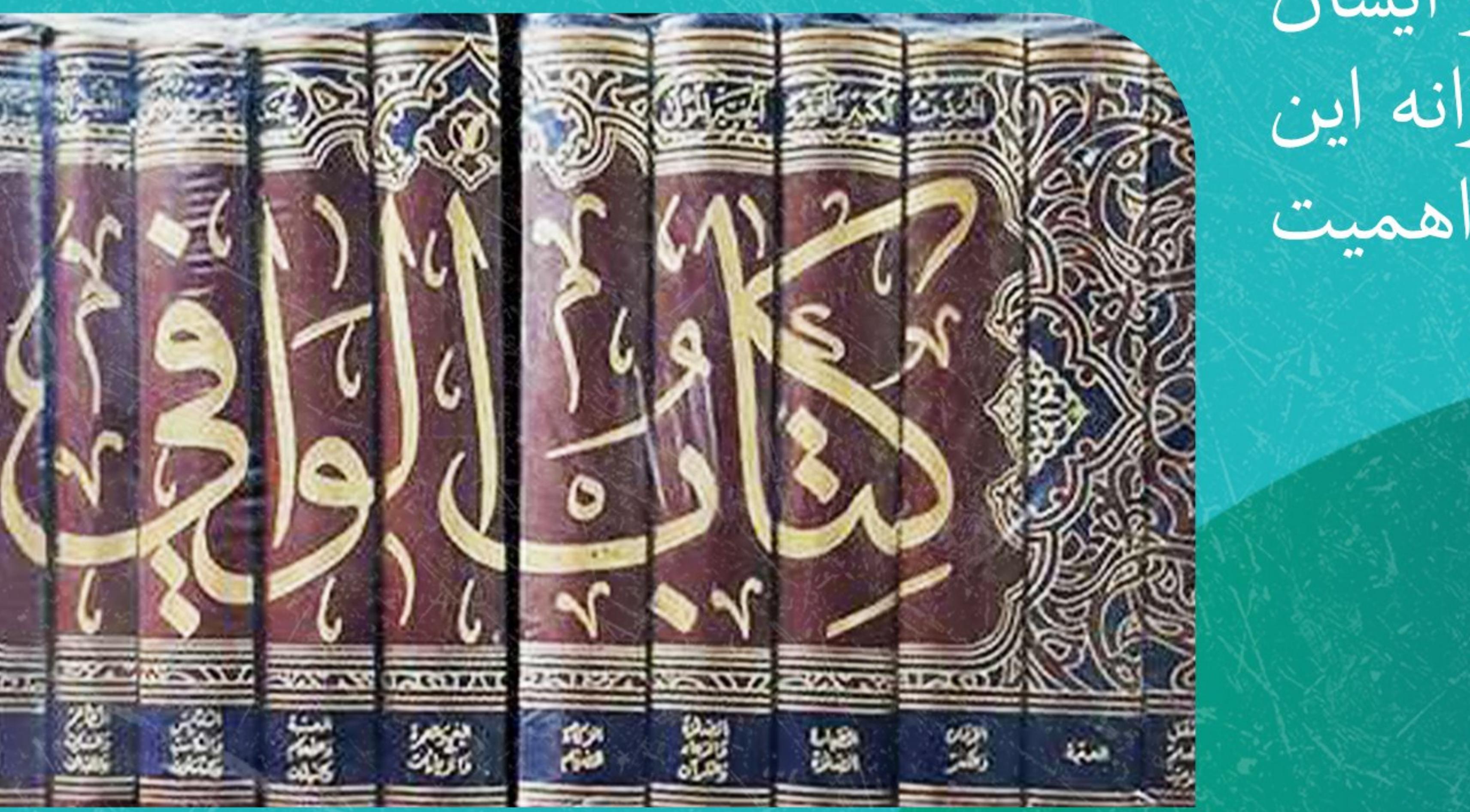
جهت انتخاب آیات مورد نیاز و کاربردی قرآن کریم، ابتدا ۴ نفر از طلاب متخصص در زمینه معارف قرآن کریم، تمام قرآن کریم را مباحثه نمودند و به انتخاب آیات قرآن کریم بر اساس شاخصه‌های پرداختند:

۲. بررسی روایات اهل بیت علیهم السلام

آیات نامدار:

برخی از آیات هستند که بدون اشاره به متن آنها، مورد تاکید حضرات معصومین علیهم السلام قرار گرفته‌اند. آیه‌هایی که ائمه علیهم السلام آن هارابه اسم صدامی زندن؛ مثل آیه حوقله، آیه الکرسي، آمن الرسول و آیه ولایت

آیات ذکری:

از آنجایی که هدف از انجام این گام از پژوهش نیل به آیاتی است که در نظر مجموعه معصومین علیهم السلام اهمیت ویژه‌ای دارد، در این بخش به بررسی آیاتی پرداختیم که معصومین علیهم السلام به عنوان ذکر و دعا، به خواندن آنها در موقع مختلف دستور داده‌اند (مانند زمان‌هایی از روز یا هنگام رخدادهای پرتکرار). طبعاً دستور ایشان مبنی بر تکرار مستمر و حتی روزانه این آیات می‌تواند نشانه مهمی بر اهمیت داشتن این آیات باشد.

تفسیر صافی:

از آنجایی که کارویژه این تفسیر تجمع غیرتکراری مجموع احادیثی است که ذیل آیات صادر شده است، بررسی این تفسیر در دستور کار قرار گرفت تا یک بار مجموع احادیث ذیل آیات به صورت کیفی بررسی بیشتر استفاده کرده باشند، اهمیت آن آیه بیشتر است. در این بخش با مشورت‌ها و تحقیقاتی که سفارش به حفظ یا استفاده از آن آیه در ظروف خاص زندگی کرد. بررسی این روایات می‌تواند این آیات را مشخص کرده و ضرورت ورود آن‌ها به زندگی مومین را مشخص نماید. درست است که روایات معصومین علیهم السلام ناظر به زمان و مکان خاصی صادر شده است، اما تکرار یک آیه و استناد به آن در برده‌های مختلف تاریخی توسط معصومین علیهم السلام مختلف، می‌تواند این عامل را حذف کرده روایایی پژوهشی را بالا ببرد. برای دست‌یابی به آیات مهم و کاربردی در روایات حضرات معصومین علیهم السلام، ابتدا به مشورت با اساتید متخصص پرداختیم. حاصل مشورت‌ها و مباحثات، ما را به فرآیندی فرآیند پژوهشی اضافه گردند. این بخش خود شامل سه کار مجزاست که در ادامه شرح داده می‌شود:

۱- بخش کمی:

به این معناست که فراوانی آیات در دهنده اهمیت آن آیه و ضرورت توجه ویژه به آن آیه در طول زندگی است. توضیح آنکه در روایات زیادی، معصومین علیهم السلام به آیه‌ای استناد کرده، آن را مورد استشهاد قرار داده و یا سفارش به حفظ یا استفاده از آن آیه در ظروف خاص زندگی کرد. بررسی این روایات می‌تواند این آیات را مشخص کرده و ضرورت ورود آن‌ها به زندگی مومین را مشخص نماید. درست است که روایات معصومین علیهم السلام ناظر به زمان و مکان خاصی صادر شده است، اما تکرار یک آیه و استناد به آن در برده‌های مختلف تاریخی توسط معصومین علیهم السلام مخالف، می‌تواند این عامل را حذف کرده روایایی پژوهشی را بالا ببرد. برای دست‌یابی به آیات مهم و کاربردی در روایات حضرات معصومین علیهم السلام، ابتدا به مشورت با اساتید متخصص پرداختیم. حاصل مشورت‌ها و مباحثات، ما را به فرآیندی فرآیند پژوهشی اضافه گردند. این بخش خود شامل سه کار مجزاست که در ادامه شرح داده می‌شود:

۲- بخش کیفی:

در این بخش سعی شده است تا روایاتی که از راه غیر کمی نشان دهنده اهمیت یک آیه ای در نظر معصومین علیهم السلام هستند گزینش شده و به فرآیند پژوهشی اضافه گردند. این بخش خود شامل سه کار مجزاست که در ادامه شرح داده می‌شود:

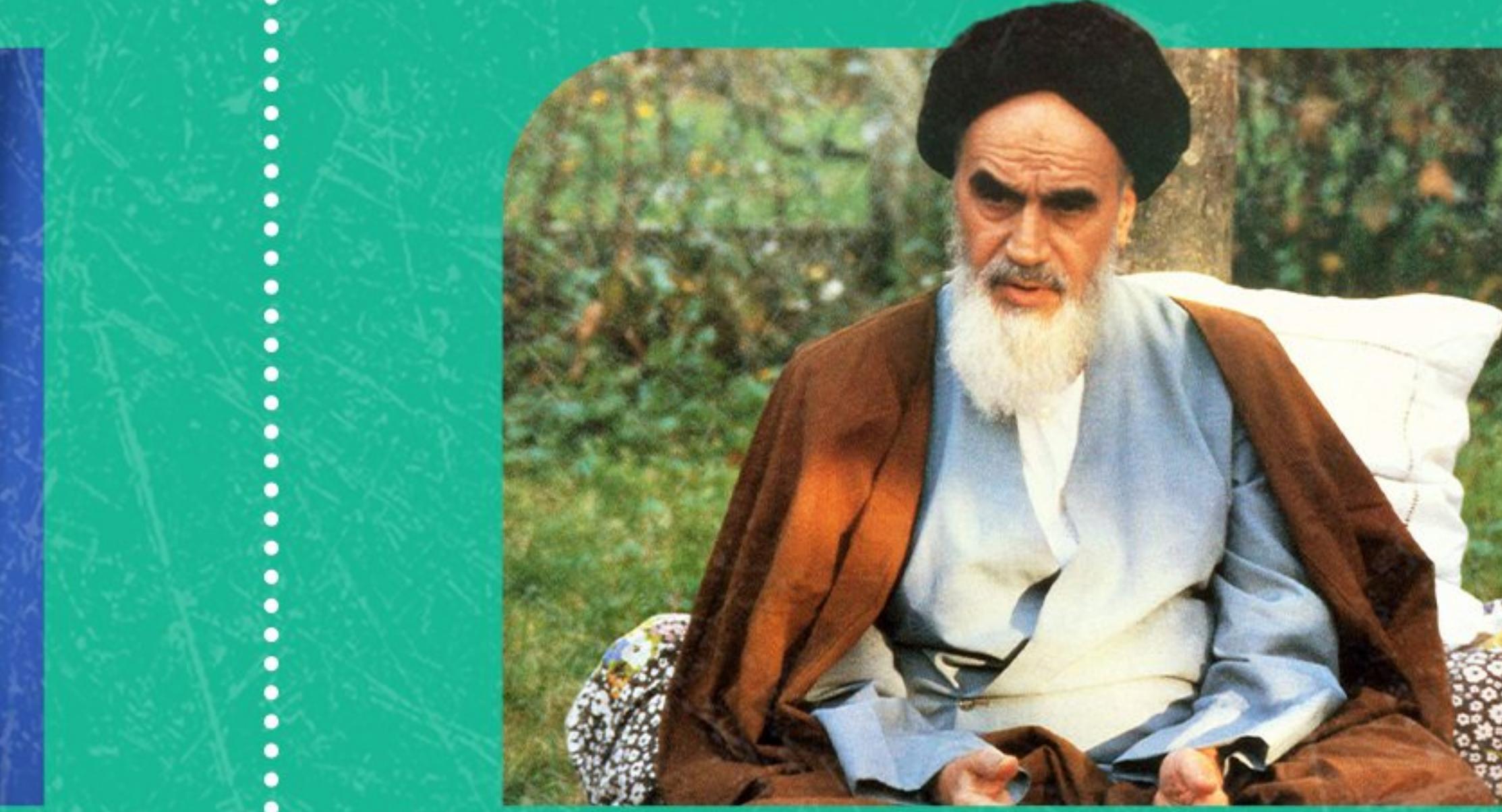
۳. بررسی نظرات اندیشمندان قرآنی *

برای به دست آوردن نظرات این اندیشمندان، پژوهش‌هایی مستقل در دو حیطه **كمی و کیفی** انجام شد. پژوهش **كمی** در حقیقت به شمارش ۳۰۰ آیه پر تکرار در مجموعه آثار آن اندیشمند با استفاده از نرم افزارهای موجود پرداخته که این امر فی الجمله نشان دهنده اهمیت آیات مورد استشهاد در نگاه آن اندیشمند است. در این مرحله آیات جداسازی شده نمایه زنی شده و با توجه به بیانات اندیشمند مورد نظر ذیل آیات، به فراخور تا سه مرتبه موضوع بندی شده است. لازم به ذکر است که جداسازی آیات پر تکرار هوشمند بوده و صرف یک عمل ماشینی نیست. توضیح آنکه با بررسی آیات پر تکرار اول، آیاتی که روایایی لازم برای نیل به هدف این پژوهش نداشتند، در همین مرحله حذف گردیدند.

پژوهش **کیفی** نیز به انتخاب آیاتی پرداخته که در نظر اندیشمند مورد نظر از اهمیت بالایی برخوردار بوده است؛ هر چند پر تکرار نباشد. برای به دست آوردن نظرات کیفی اندیشمندان از روش‌های مختلفی استفاده گردیده است. از پر استفاده‌ترین این روش‌ها، روش مصاحبه است؛ به این صورت که ابتدالیستی از اساتید مسلط به مبانی فکری و اندیشه ای اندیشمند قرآنی مورد نظر تهیه شده و پیگیری جهت مصاحبه با ایشان صورت می‌گرفت. قبل از مصاحبه، فایلی که حاوی هدف و توضیحات اجمالی ناظر به این پژوهش بود به همراه جدول آیات کمی اندیشمند مورد نظر، در اختیار مصاحبه شونده قرار می‌گرفت و از ایشان خواسته می‌شد که به سوالات درج شده در فایل پاسخ دهد. لازم به ذکر است که بخش کیفی هر کدام از اندیشمندان به فراخور آثار و بیانات ایشان، تفاوت‌هایی نیز داشت. برای مثال تمامی بیانات مقام معظم رهبری ذیل آیات قرآنی تمام خوانی و دسته‌بندی شد. همچنین کتبی که با هدف پژوهشی ما همخوانی حداقلی داشتند، مورد اهتمام ویژه قرار گرفت مانند کتاب طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن کریم.

جهت اتقان و استفاده از نظرات اندیشمندانی که نظام اندیشه‌شان بر اساس مبانی قرآنی شکل گرفته و در عین تسلط به مبانی قرآنی، نگاهی به عرصه واقع و عینیت جامعه نیز دارد، به بررسی نظرات هفت تن از اندیشمندان قرآنی معاصر پرداختیم:

۱- مرحوم امام خمینی ره

۲- مرحوم معظم رهبری

۳- مرحوم علامه طباطبائی ره

۴- مرحوم شهید بهشتی ره

۵- مرحوم شهید مطهری ره

۴. آیات بازتاب یافته در ادب و فرهنگ فارسی *

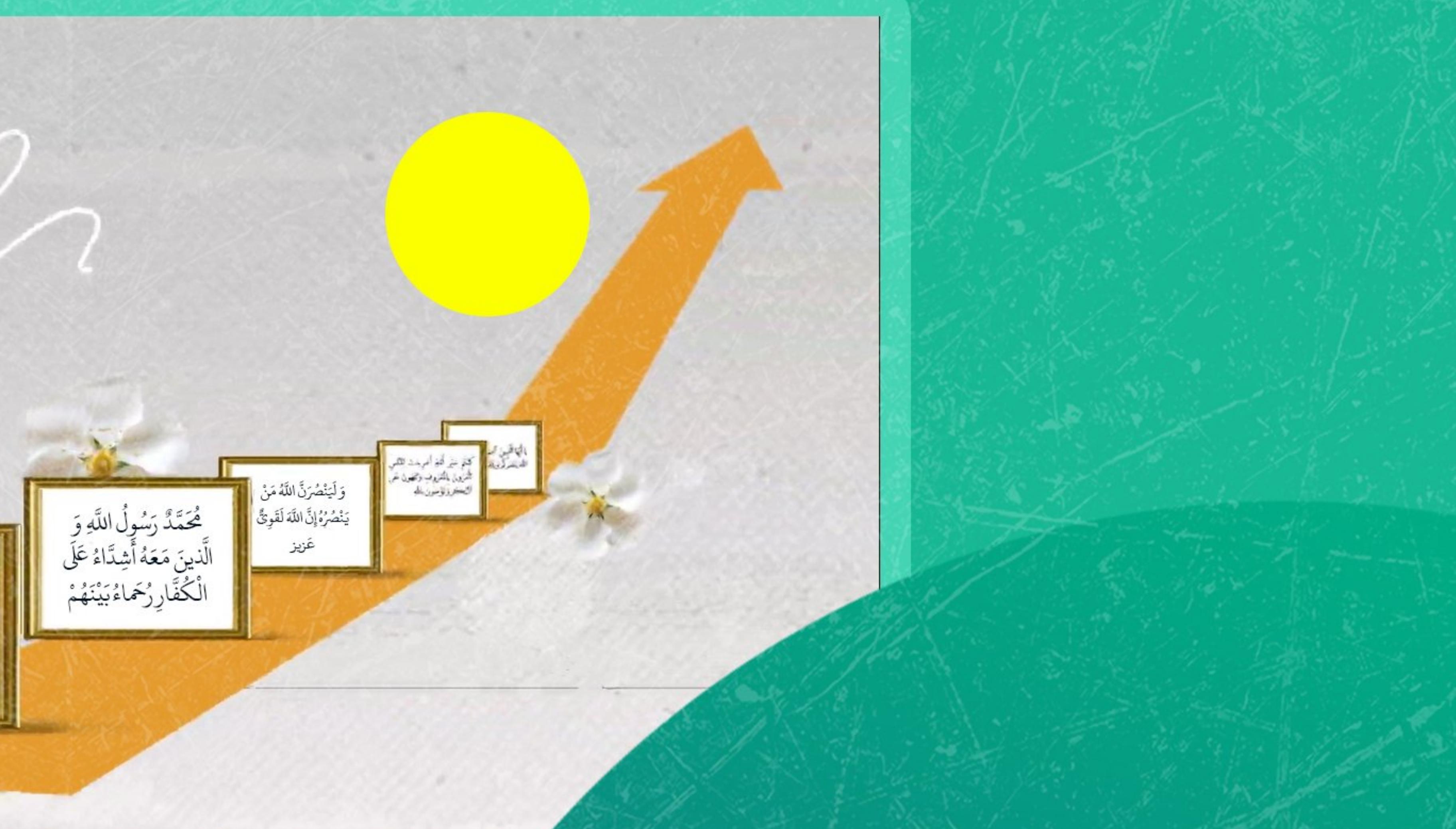
آیاتی در میان مردم متدين ایران وجود دارد که با تمام اتفاقات و ظروف مختلفی که در طول تاریخ وجود داشته، این آیات به دلایل مختلف در حافظه مردم وجود دارد. شناخت این سرمایه برای بهره مندی از آن بسیار حائز اهمیت است. آن اشاره دارد به قدری در میان ضرب المثل فارسی پر بسامد است که حتی کسانی که در ظاهر فریاد ضد اسلامی بلند می‌کنند در بزنگاه‌ها اعتقاد خودشان به مفهوم مكافات را آشکار می‌کنند. ضرورت این گام از پژوهش آن است که با تجمعی مفاهیم مأнос در اذهان جامعه ایرانی، آیاتی که متناسب با آن مفاهیم هستند را می‌توان ضریب داد و در متخصص و اساتید در چند مرحله، در مجموع به لیستی از آیات مأнос رسیدیم. ۲۰۰ آیه مأнос تراز این آیات در قالب اولویت گفتمان‌سازی قرار داد. لازم به ذکر است که در این مرحله صرف اشاره ضرب المثلی به مفهومی قرآنی کفايت نمی‌کند؛ بلکه موافقت فرهنگ ایرانی با آن شعر یا ضرب المثل از اهمیت بیشتری برخوردار است.

۶. تجمعی و نتیجه‌گیری *

حالانوبت این بود که بر اساس کاربزرگی که ۷۰ پژوهشگر، با کمک ۲۵ استاد و در طی ۹ ماه و در قالب ۱۱ کارگروه انجام دادند، به یک گنجینه ارزشمند دست پیدا کنیم. با کمک فرمول‌های دقیق ریاضی تمام ۲۳۰۰ آیه از منظرهای مختلف امتیازدهی و رتبه‌بندی شدند و به گنجینه‌ای با حدود ۴۰۰ آیه رسیدیم؛ آیاتی که اولویت اصلی ما در مسیر نهضت ملی زندگی با آیه‌ها برای تبیین و گفتمان‌سازی هستند.

امید داریم با یاری خداوند و دعای امام زمان عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف بتوانیم گامی برای تبدیل قرآن کریم از یک کتاب صرفاً مقدس به کتابی برای زندگی برداریم.

پس از اتمام فرآیند پژوهشی و تجمعی همه داده‌های به دست آمده از مراحل مختلف پژوهش در یک اسلول واحد، امتیازدهی، همگرا کردن و نتیجه‌گیری از داده‌ها در دستور کار قرار گرفت. ابتدا کلیه آیاتی که در فرآیند پژوهشی حداقل یک بار به آنها اشاره شده بود که شامل ۲۳۰۰ آیه قرآن می‌شود، مجدداً بر اساس مؤلفه‌های «کاربردی»، «خوشخوان» و «مانوس» مورد ارزیابی قرار گرفته و با اعداد ۱ تا ۵ امتیازدهی شدند.

پس از آن هر کدام از داده‌ها ضریبی را به خود اختصاص دادند. برای مثال اغلب پژوهش‌های کیفی ضریب بالاتری نسبت به پژوهش‌های کمی دارند.

هم افزایی برای بлаг مبین آیات منتخب

★★★★★

۱

جزء خوانی‌ها و محافل و جلسات خانگی، مسابقات قرآنی، دوره‌های آموزشی، پایگاه قرآنی مساجد، محافل ویژه قرآنی (ورزشگاه آزادی)، مدارس، برنامه‌های تلویزیونی مثل محفل، جشنواره قرآنی بسیج، بوم‌های تعاملی، عملیات قرآنی کردن هیئت‌ها و ...

اینجا آرمان‌های آرم‌هارامی گیرند

۵

زندگی با آیه‌ها، نهضتی فراتر از مرزهای سازمانی است که با همگرایی قلب‌های مؤمن بربرتر قرآن، نویدبخش طلوعی نوین از وحدت و همدلی است؛ جایی که آرمان‌های آرم‌هارا گرفته‌اند و همه زیرسایه قرآن، برای سربلندی قرآن کریم دست در دست هم می‌دهند.

آیه‌های زندگی ساز

۲

بسته‌های مختلف کاربردی با پژوهش‌های عالمانه انتخاب و در مناسبت‌ها و فرصت‌های مختلف، از طریق قلب‌ها و ابزارهای نوین و جذاب محور قرار می‌گیرند.

تنوع و خلاقیت در محصولات

★★★★★

۳

محصولات رسانه‌ای

موسن آبجکت، تیزر، نقاشی‌شن، نماهنگ و سرود، پادکست، اینفوگرافیک، پوستر مفهومی، کلیپ آموزشی، ویدئوهای هوش مصنوعی، و ...

با ما همراه شوید

۶

www.zendegibaayeha.ir

@zendegibaayeha

محصولات مکتوب

کتاب عمومی، کتاب شهدا، مجله جیبی، منبر عمومی، منبر نوجوان، طرح درس نوجوان و کودک، متن ادبی هنری، یادداشت نخبگانی، روزنامه دیواری و ...

۲۲

زندگی با آیه ها

نهضت ملی حفظ و تبیین آیه های قرآن کریم

